

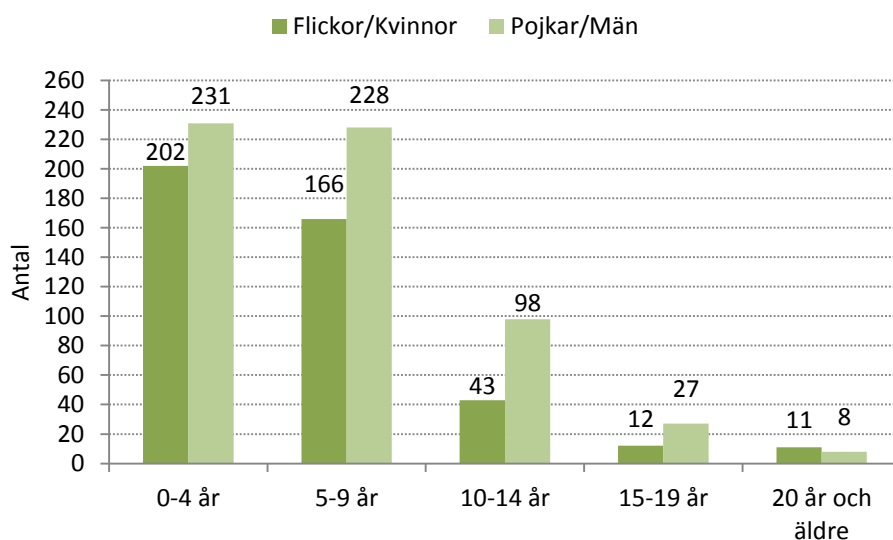
Tandskador i Östergötland 2013

Skaderegistrering på tandvårdskliniker

Risken att drabbas av skador finns i alla miljöer där människor vistas och bland alla oavsett ålder, kön eller etnicitet. Barn och ungdomar är den grupp i samhället som oftast drabbas av tandskador. Pojkar drabbas oftare än flickor. De första levnadsåren och de första skolåren är de tidpunkter då flest barn skadas med tandskada som följd.

Resultat

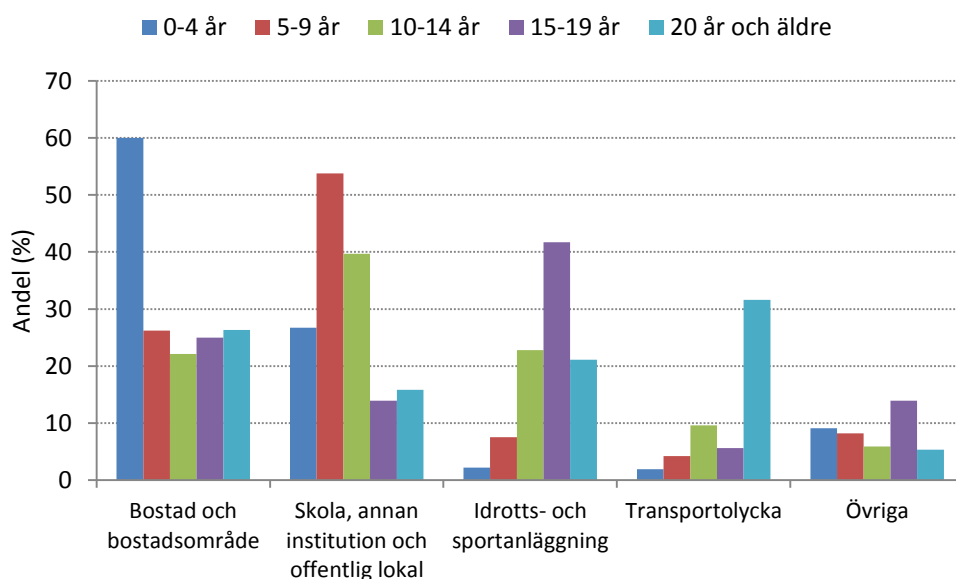
Under 2013 inkom 1 038 skadeblanketter, 1 010 skadeblanketter kom från folktandvårdsklinikerna i länet och 28 kom från de privata tandläkarna. På 1 026 skadeblanketter finns både kön och ålder och bland dessa är 58 procent pojkar/män och 42 procent flickor/kvinnor. Det är främst barn som har drabbats av tandskador och flest antal finns i åldersgrupperna 0-9 år (figur 1). I alla åldersgrupperna utom bland dem som är 20 år eller äldre är det fler pojkar än flickor som har skadats.

Figur 1. Antal skador fördelade efter kön och ålder.

Skadeplats

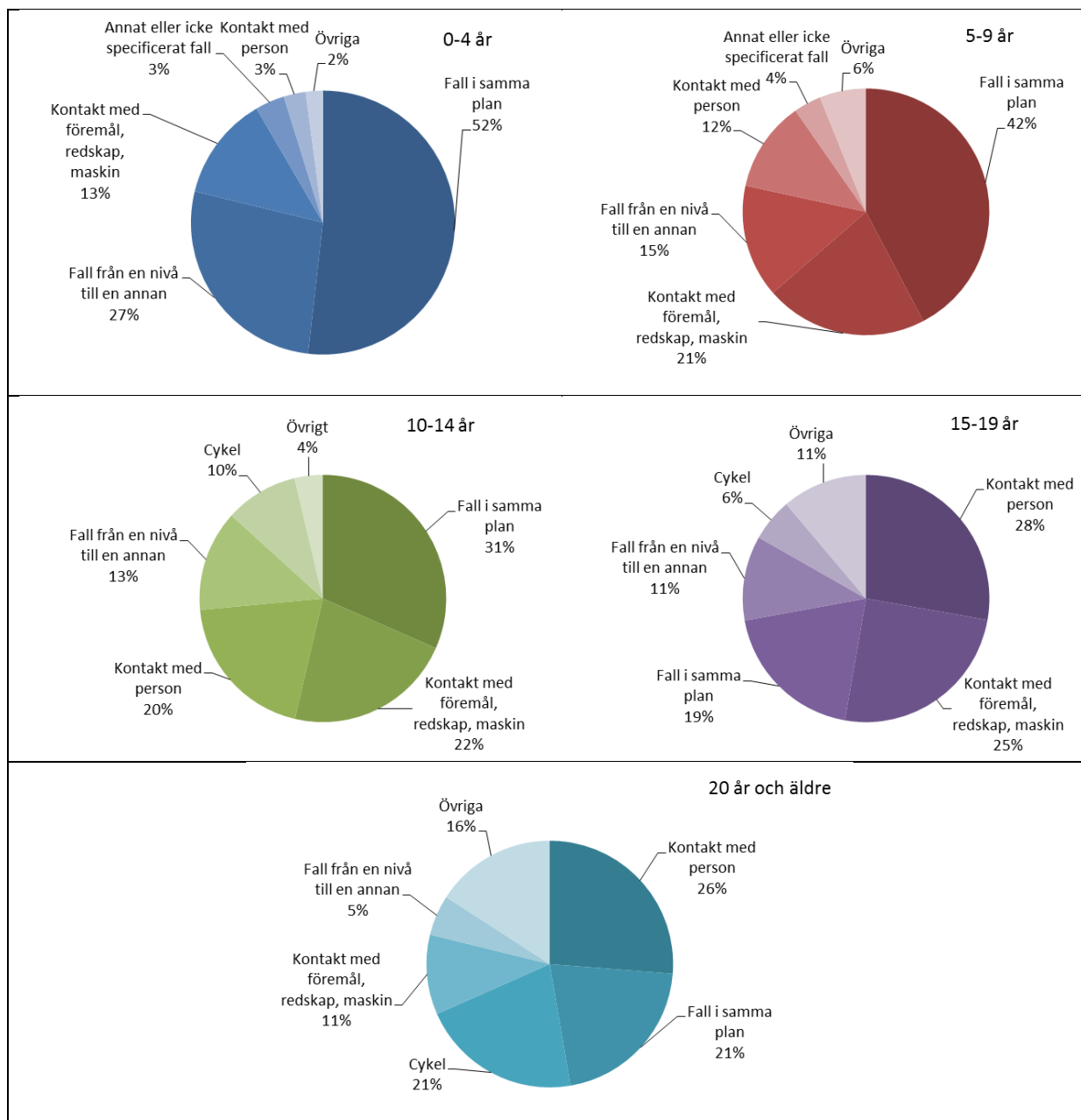
De flesta olyckorna sker i eller kring bostaden eller i skolan och barnomsorgen. Bland de minsta barnen har 60 procent skadat sig i eller kring bostaden. För barnen mellan 5-14 år är förskola eller skola vanligaste skadeplatsen och idrottsanläggningar är vanligast för dem mellan 15-19 år (figur 2). För personer 20 år eller äldre är det transportolyckor och då främst cykelolyckor som är vanligast. En majoritet av alla tandskador sker under lek och annan fritidsverksamhet.

Figur 2. Andel skador fördelade efter ålder och skadeplats.

Orsak till skada

I figur 3 visas de sex vanligaste orsakerna till tandskada per åldersgrupp. I de tre yngsta åldersgrupperna är fall i samma plan vanligast vilket oftast innebär att barnen har halkat eller snubblat. För de två äldsta åldersgrupperna är kontakt med person vanligaste orsaken till tandskada, det vill säga att man oavsiktligt blivit slagen eller slagit sig mot en annan person. Oftast sker det i samband med idrottsutövning.

Typ av skada

Vid en skada kan flera tänder skadas. Samma tand kan också ha flera typer av skador. Framtänderna är de tänder som är mest utsatta för skador. Av skadorna som uppstod är skador på orala mjukvävnader följt av okomplicerad fraktur vanligast.

Tabell 1. Antal skador fördelade efter ålder och skadetyper.

	0-4 år	5-9 år	10-14 år	15-19 år	20 år och äldre
Skador på orala mjukvävnader	194	136	39	13	3
Okomplicerad fraktur	63	95	67	23	6
Infraktion	19	28	16	5	5
Komplicerad fraktur	13	17	7	2	1
Rotfraktur	14	12	1	1	0
Frakturer i alveolarbenet	10	12	1	1	0
Mellansiktsfraktur	0	1	0	0	0
Mandibelfraktur	0	1	0	0	0